

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 3. Multiplices fuere corporis Christi pœnæ, quia multæ fuerunt corporis peccati culpæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

his, lauis, spiritus, lancea, colaphis, sputis, vt nulla foret in eo pars non clariora. Christum a peccatore suspensum, in illum in eo membrum inuenies summum, integrum, & mentis potiusque non excruciatum. Licet autem hæc videas, altius agnosce mysterium, hanc omnem à Deo fuisse signatam sculpturam, vt nullum corpus eius atriuertit flagrum, nullus clauus, manus pedesque perforarit, nec faciem salua scoldauerit nec ictus vel minimus membra contuderit, quæ Deus in sacris litteris non prænuuntiarit vbi prophetarum calamo totam hanc sculpturam præfigurauit.

Per elegantem hoc Princeps dixit Apostolum vbi agit de sculptoribus eudæis, quomodo lapidem hunc elaborauerunt. Ne credideri (inquit) hoc sculptores, quodam fortune calu, lapidem hunc exculpisse, nullam enim in eo exarauerunt sculpturam, nisi quam Dei infinita sapientia, magno consilio fieri decreuerat. *Conuenit enim vere in ciuitate ista, &c. Herodes & Pilatus, &c. facere, quæ manus tua, & consilium tuum decreuerunt fieri. De quibus alias. Hoc est quod factum fuit, quodque ipse Christus nobis exponit, vt sermo hic hodie, cum Apostolis habitus, ad huius mysterij declarata iouem tenere videatur. Ecce ascendimus Hier. solymam, &c. En ego, lapis laborandus, cuius omnem Deus sculpturam per prophetas præmonstrauit, reliquum est, vt manus operi adhibeant, hocque à modo fiet: tradetur enim sculptorum potestati: Tradetur Principibus sacerdotum & scribis & condemnabunt eum morte & tradent eum gentibus, vt signatas perficiant sculpturas: Ad albudendum & flagollandum, Et confirmabuntur omnia, vt dicere possit: Consummatum est. Hæcque duo coincident perfici lapidis sculpturam, & mundi peccatum consummari: Vt consummetur prauaritas, & finem accipit peccatum; præfatur cui corripit Apostolus: Reconciliati sumus Deo per mortem filij eius.*

§. 3. Multiplices fuere corporis Christi pœne quia multæ fuerunt corporis peccati culpa.

IN super & aliud profundissimum sumus inuenturi mysterium, si septenos huius lapidis oculos altius perscrutemur; quo quædam aperitur à Taribus præpedita difficultas. Quid causa sit, cur Æternus voluerit hæc filium suum tam varijs sensibusque cruciari doloribus, lapi-

dem hunc tanto sudore, imo sanguine expellere, iam inhumans tradidit pedibus, qui vt hostes inmansissimi, tot torerandis eum exciperent, tunderentque verberibus? Cur ô Domine, tot vitro citoque traditiones: Principibus sacerdotum, Primatibus secularibus, ministris Pontificum, Imperatorum regumque insignibus. In quem finem t. t. irrationes, ignominia, sp. ta, tam amara verbera, flagella, clauus, crux mors? Gredunt omnes vel vnam Christi lacrimulam, tot mundo sufficere redimendo. Imo, assumpta tan vni odo nostra humana natura. Patti poterat celesti pro totius mundi, adde & multorum milium Mundorum, si fuissent peccatis culque satisfieri. Ad quid igitur tot lab. re. 201 languentis sufficiat remedio vna in brachio vene apertio. ad quid multiplicentur? ad quid & in altero? ad quid in manibus, in hemeris? ad quid in capite cauteria? in pedibus fistula? Rationem alligat D. Gregori. Nazianze. quæ facile capitur, si supponamus id quod Spiritus S. ait: Deum tam esse prouidum, vt cuique suam statuerit oppositum: Contra malum bonum, Et contra mortem vitam & ita in omnibus operibus Alitissimi. Vnum contra vnum duo contra duo, & nõ fecit quidquam desesse. Tangit, vt Aristotelis quoddam axioma reor à Deo hunc mundum conseruari per oppositione contrariorum: quæ si desissent, omnia corruerent. Si solus esset ignis, hic omnia consumeret; adde ergo aqua igne extingues. Si sit sicca, sit & humiditas, si frigus preuat, laxet calor, si herbe crescant pessiera, crescant & medicinales; si mors ei vita opponatur, si infirmitas, hanc teparet valetudo. Hæc autem est (teste D. Augustino) Diuina fortitudo potentie, quæ licet vna re possit omnibus succurre, noluit tamen, sed hoc egit, vt cuique suum opponeret contrarium, quo mundi claris pateret pulchritudo, rellumque status esset oculis longe grator.

Quod videmus, ac in naturæ ordine admittimur admittimur & in gratiæ statu, quodque in mundi decessit creatione, & in eius voluit seruari reparatione. Quid erat in mundo? Corpus quoddam peccati, ita culpis omnibus infectum, vt Itaz dicere de eo licet: *A planta pe. Ipsi. 21. ad usque ad veritatem, non est in eo sanitas.* In capite superbia, in oculis auaritia, in lumbis luxuria, ita in corde, gula in ore, inuidia in pectore, in pedibus manibusque acedia, ita peccatis vnde quaque obstrum, vt nullum sit membrum, quod in hoc aut illo sua non inquinetur culpa; corruptam autem tanto, ete plangit

I. Cui Christi

si passio

tam ama-

Apolo. 20

Eccl. 33.

15. & 42.

25.

Lib. 2. de celo.

Lib. 11. de ciui. c. 18.

c. 18.

causam

Rom. 7. 18. carnem Apostolus, vt dicat: *Non est in carne mea bonum.* Veniat Dei filius, destruat corpus peccati. Rom. 6. 6. *vt destruat corpus peccati.* Ad hoc, primo contra corpus peccati, diabolico opere figurati, suum opponit Spiritu S. virginem obumbrante. *Hebr. 10.* formatum quod totum sit sanctum: *Corpus apta est mihi.* ait ille Patri coelesti. Corpus aptum, corpus particulare, vt corpori corpus opponatur, penitusque culpa compensetur. Sicut in illo nulla est sine culpa pars in hoc nulla sit sine pena. *Vnum contra vnum duo contra duo.* Vt destruat superbia caput sit spiritus coronatum, oculorum concupiscentiam extinguant lacrimae oculorum, cogitationum vanitatem cum unum purgent euersiones, sanent flagris humeri discissimi inquinamenta luxuria, fel acetum, myrrhaque gula soluant voluptates: clauis confixi pedes, transfossaeque manus manuum pedumque current acediam, apertum lancea latus, pectoris temperet inuidiam.

Hoc nobis dilucide proponit facinus illud Elisei, tot foetum mysteris, vt cum semper manibus teratur, scribaturque calamo, semper quasi censetur nouum ex SS. Patrum declaratione. Moriebatur capitis dolore filius hospita Trophetae solis ardoribus exustus plus in uero ingemiscens: *Caput meum doleo, caput meum doleo.* Ad meridiem exspirauit. Pedibus proclata mater Elisei deprecatur auxilium qui vt illud impenderet, hoc prius exorditur: baculum suum ministro tradit. *Et ait: puer descendat, illum super defuncti imponat corpus.* Puer non reuulset; quare & ipse descendere statuit de Carmelo propheta, ubi domicilium habebat, & desubintrat, cubiculi claudit ostium, in quo mortuus extendebatur procedit ad lectum: *In cubitum super puerum.* postquam os suum super os eius, & oculos suos super oculos eius, & manus suas super manus eius, & inclinauit se super eum. At cum maior esset propheta statuit puer uero paruulus ait bene S. pagina incuruauit se super puerum, vt cum illo se commisit taret, quo factum est vt caro pueri recalesceret. *Calesceta est caro pueri.* Tum de lectulo prostratus: *Deambulauit in domo semel huc atque illuc.* Iluc reuertitur, & denuo vt fecerat prius, se super puerum in uruauit aperuit autem puer oculos: surrexitque rediuitus. Hanc viam praeteritis in S. Scripturis a imitor historiam: eum & in g. & finem tot scriptae circumstantiae? Si Deus prophetae proponat potentiam dare pusionem illum ad viam tenocanda, ad qua dicitur nonne insoluit agendi modi, vt prius descendat famulus baculo

vatis armatus, corpori defuncto cum imponatur ipse veniat, se extendat super puerum semel & bis, & inter has incuruationes per domum huc illucque deambulet? Seire velim. vt quid se super puerum incuruet, & hoc iterato? An semel incuruasse non sufficeret? Cumque ex priori incuruatione fuerit caro pueri cale. Allego facta, cur non totus viuus surrexerit? Quod iam opus tot rem narrari circumstantiis usque minutis, quod dolore capitis torquete ut puer, quod meridie moreretur? cum, haec vates egerit Spiritus S. impulsu, & hoc quod scriptis exaratum est. Deo sit scriptum indignante, extra controuersiam est, quod neque in eo quod actum est, quicquam fuerit: aut vanum aut superfluum, neque in eo quod scriptum, vel viuum tota mysterio vacuum, vel in ergo est, quod sca cat mysteris, & quidem in actum ad diuinus, & quidquid scriptum legitimus: *Quod Eliseus in puerum praesigauit, hoc in toto genere humano Christus impleuit.* D. Augustinus.

Praesigauit hic puer mortuus genus humanum mortuum in Adam, in quo omnes mortui sunt: mors aut in inde processit, quod in capite sol feruentius exsuauit. En quam apte superbium describat desiderium Diuinitatis, quod in capite & Adae exaruit praesens. & karit in eo, *Eri is sicut Dix.* Vnde mors peccati corrumpit. Notat, quod meridie exspirauit: quia haec hora ipsa si hora qua de fructu vitae gustans in eum & per illum in omnes mors subintravit. *Per vnum hominem mors &c.* Ad eius remedium, Eliseus prius misit Deus fidelem sibi famulum Moyse. *Christi sen:* hoc quippe nomine illum teste Apostolo figurat Deus insignit, baculo legis instructum quam expressis manibus eius legem tradidit. C. nigrum baculum vocatur, symbolum iustitiae, signumque applicij: erat etenim illa strida, leuata, Dei minax suppliciorum. Intuere Moysen baculo ad matrem de monte descendente, legi in uis instructum, vt Giesi baculo, vt illum populo imponat. At tamen hic vires non habuit puerum resiste tandem, & rarus erat nimis, mortuum poterat orare non viuificare. En legem aiunt D. *Agg. a Seruato. & D. Grego. b.* Quae suo potera onere gravare labori. *lo. de qua D. Pet. Inugum, quod neque & Seruato. patres nostri, neque nos portare potuimus.* Vnde de vobis autem insulidete, neque aquam, cum ad peccata Apostoli emittenda, gratiamque dantem in qua a animam b. lo. b. vt a consistit, inueniretur inbecillitas: *Non enim Moyses per legem iustitia (ait Apostolu) & ex operibus. Ad. v. c. legi non iustificabitur omnis caro.* Ad hunc finem Galat. ipse descendit Eliseus, quod interpretatum dicitur:

4. Reg. 40. 49.

11.

D. Aug. Seruato. temp.

7. 10.

Luc. 9.

III.

Eliseus

Christi

figuratur

Dei

inueniretur

inbecillitas

tur: *Dei salus, vel Deus saluus*. An aptius dari potest, ac magis proprium Dei filio symbolum? De monte descendit Carmelo, de Patris accubitus, in mundum, in domum intrat Abraham, eius se includit cubiculo, in ventre filix ex familia Abraham, virginis purissima, ibi se coniunxit homini, ipse maximus, imensus, æternus, gloriosus, potens, dives, &c. Se ita homini contemperat, reddique per omnia similem, vt verè sit homo puer mortalis, passibilis, imbecillis, pau-

Ioa. 2. 14. per, & facileat: Verbum caro factum est. Lu. D. A. v. 6. natus ille erat (inquit D. Augustinus) paru- lus 12. 70. huius isse, contraxit & breuiant quodammodo tu- tum. 1. ad natus sua magnitudinem, paruulus factus est, sum. T. 8. vt mortuo conueniret. Hoc illud esse mysterium dicimus, quod David exposuit symbolo maxime congruo, sponsi, qui in illo virginali thalamo, sponsam sibi assumpsit, humanam naturam: Et

*1. 18. 6. ipse tanquam sponsus &c. Hac coniunctione, di- citur caro pueri, ex calore vasis calefacta: Hic quippe nostra natura verè esse diuinum accepit, diuinas proprietates, gratiam infinitam, im- mensamque gloriam. Papæ quanta mysteria! Inde egreditur, & per domum huc atque illuc ambulat propheta, de ventre namque virginis egressus Dei filius, per mundum lustris sex perambulans: modo inter Ægyptios, nunc inter Samaritanos, modo inter Galilæos &c. *Circu- bat per villas & castella. Teltatur Lucas. Ve- rumtamen regressus en altera vice se ad mortui corpus contraxit, capiti caput, oculis oculos, manibus manus, pedibus pedes, corpori corpus allocians. Ad quid huic primæ coniunctioni su- peradditur & secunda? Admirabile sacramen- tum. Primum: se corpori defuncti coniunxit per Incarnationis mysterium, naturam assumens humanam, peccati totius expertem, mundam, puram, imo ipso sole in virgine purissima pu- tiorem, in morte verò suâ requiritur vt se de- nuo corpori peccati consociet, in suo corpore cunctas eius assumat pœnas, quas culpe tales, tantæque merebantur, vt pro illis Patri cœlesti satisfaceret, hanc autem perficit coniunctionem dum lectum ascendit Hierusalem. Vident' il- lum ascendentem: *Eccc ascendimus Hierosoly- mam, alludere videtur ab illud Elisei: Ascendit & incubuit super eum. Hic quanda in facit con- iunctionem, totum suum corpus corpori pecca- ti mortui contemperans, & abbrevians modò adeo stricto, vt vinum quid cum illo esse videat- tur: cum in qualibet corporis sui parte dolo- rem sustineat, quam culpa merent, quâ pec- cati corpus in sui qualibet parte conquinatur:***

Hieron. Bapt. de Lanca. Tom II.

ita vt qui illum quoad exteriorē tantum figu- ram viderint, ex ea ipsum corpus esse peccati iudicarent: *Eum, qui non nouerat peccatum: pro 2. Cor. 5. nobis peccatum fecit. Factus pro nobis maledictum. Gal. 3. 13.*

q. d. Ipse, qui non nouerat, quid esset pecca- tum, quoad culpam, factus est corpus pecca- ti, quantum ad pœnam, cum tot suo in corpo- re pœnas sustineat, quor peccati corpus in se culpas. Has duas perpendit coniunctiones Apo- stolus mirificis illis verbis, saepeque repetitis: *Qui cum in forma Dei esset &c. Semetipsum exi- naniuit, formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Pri- mam hic considera incuruationem cum ptero mortuo: *Semetipsum exinaniuit. Inuenit in m. D. A. v. c. bra contraxit (teste D. Augustino.) Tanquam Ser. 11. de seipsum exinaniens, vt formam serui acciperet &c. verb. A- Hac porro non contentus, postquam huc il. post c. 10. lueque discurreret per terras, per maria, se. T. 10. cundam demum in cruce perfecit: *Humiliatus semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. En quam se vice altera con- traxerit: *Humiliatus semetipsum. De prima con- figuratione sic ait: *Exinaniuit semetipsum, de secunda: *Humiliatus semetipsum. Et hoc usque ad mortem crucis, in qua tormentis, penitque cruciatus expirauit, cum in omnibus sui cor- poris partibus tor assumpsit cruciatus, vt se pœ- nis ostenderit, corporis peccati culpis esse con- figuratum, ac capitis spine, superbie corpo- ris peccati responderent, clauis manus perforan- tes, peccati corporis auaritiæ, humeri flagris discilli, ei. Idem luxuriæ, oris fel & acetum, eiusdem voracitati, in pedibus harpagines pec- cati corporis acedia conuenirent: *Vt destruat Rom. 6. 6. corpus peccati, vt amplius non seruiamus pecca- to. Hoc modo vitam resumpsit defunctus: cum mors illa, mortem deleuent peccati, ac iusti- ficationis gratiæque vitam sit operata: *Reconci. Rom. 5. huius sumus Deus per mortem filij eius. Habes hic 10. rationem, ob quam Christus suo in corpore tot pertulerit cruciatus, vt nulla fuerit in eo pars à cruciati libera, quia nulla in vestro, ac vobis pars est à culpis, sceleribusque munda. Proinde conuenit: *Vnum contra unum & duo contra D. GREG. duo. Idcirco (ait D. Gregorius Nazian.) Li. NAZIAN genum aduersus lignum, manus extensa aduersus loc. cit. manum extensam, sublimitas aduersus lapsam. Ser. 3. de fel aduersus gustum, spinea corona aduersus per. quinque uersum imperium, mors aduersus mortem. Vi 10. dieb. pro- tum hominem saluum faceret, (ait D. Bernardus.) cef. Corpus exponit tantis supplicijs & iniurijs. Fieri- ne potest, o Christiane, vt dum adueris quan-*********

tis suis impendijs Dei filius voluerit corpus illud peccati demoliri, velis tu, ipsum in te regnet? An dicam fieri posse, vt tuo in capite regnet superbicia, & continua mentis tuæ tumesc elatione fastuosus; cum caput illud videas, omnes Dei scientie thesaures concludens dumis spinisque coronatum? Vt ruis in manibus auaricia domineatur, pauperibus eas contrahas, dum illas trabalibus cernis clavis transfixas, vt ex illis tibi venarum suarum sanguinem propinet pretiosissimum? In pector: tuo iram, vindictæque vivere cupiditatem, dum Christi pectus arcam thesaurorum Dei, conspicis apertum, & vt ipsa cordis intima monstret offeratque illis ipsis, qui illud perpugerunt? Tanto tempore tua in carne vigeze impudentissimam lasciuiam, dum redemptoris aspicias carnem de purissimo Virginis Mariæ sanguine, Spiritu S. operante formata in ipso celo puriorem flagellatam, plagatum factam congeriem, fontemque sanguine profluentem?

Ezech. 43. Tu autem fili hominū (sic Deus Ezechiel) ostende domui Israel templum & confundantur ab omnibus iniquitatibus suis, & metentur fabricam, & erubescant ex omnibus qua fecerunt, figuram domus, & fabricam eius, exitus, & introitus, & omnem descriptionem eius. Hoc idem ipse hodie proponit, tibi diuinum illud ostendit corporis sui templum, de quo ipse praefatus

1 Cor. 2. 19. erat: Soluite templum hoc &c. hoc autem dicebat de templo corporis sui. Vt illud membratim persecuteris, non cursim sed attentim peruarum suarum partes mediteris: Tradetur ad illudendum, flagellandum: consuetudum &c. Hortatur

1 J. 47. 14. nos plures regis: Distribuite domus eius. Vt in cunctis corporis eius partibus tot considerans cruciatus, quot in tuo corpore crimina domineantur: Destruatur corpus peccati, & ultra non seruiamus peccato. In hunc finem has omnes ita poenas commemorat minutim, vt eas illo tu modo consideres, corpore corpus conferendo.

§. 4. Cur Christus dixerit mortem suam multum profuturam, cum pro omnibus sit mortuus.

MOdò capies mysterium, quod de lapide proposuimus: Ego calabo inquit Dominus: sculpturam eius, vt rotus elaboretur, vt autem calaturam designet, ait: Septem oculi super lapidem vnum. Septem numeran-

tur vitia capitalia; sculpi debet lapis, ad hæc omnia consummanda, vitij sculptura contineat, & cuque eorum sua congruat in lapide sculptura. Imò verò hoc Dominus signare voluit his vltimis Evangelij verbis, quæ primis correspondent. In principio dicit, se tradendum, illudendum, consuetudum, flagellandum, crucifigendum, moriturum. Cur tantus ô Domine, penarum cumulus, cum vel minimus dolor sufficiat? Venit filius hominis dare animam suam redemptionem pro multis. Domine, hoc mihi quàm primum multò difficilius intellectu: quomodo inquit pro multis? An non ergo pro omnibus? In tuum audio loquentem Apollolum: Pro omnibus mortuus est Christus. Et tuus Evangelicus vates prædixerat: Posuit Dominus in eo iniquitatem iniquitatum nostrarum. Eximia hic docent nos Theologi mysteria. Quidam, dicunt quod licet verum sit, quod pro omnibus mortuus sit sufficienter, efficaciter tamen non nisi pro multis. Alij phrasim attendunt loquenti scripturæ, quæ hac voce: Multi: aliquando vt aut vt omnes significet, multaque probant perelegant. Insigne verò noto mysterium, quod D. Augustinus præbuit: nempe dicere: Pro multis idem est ac si dixeris pro varijs, diuersis, imo contrarijs. Dicit belli dux cui in magnum numerum militum est impetium. Domine magnâ opus est patientiâ, prudentiâ, cum multis agendi, multosque gubernandi: Cur ergo non dicis? cum omnibus? Vtique illo tamen verbo: Multi, declarare nitentur diuersitatem personarum, conditionum ac qualitatatum. Si omnes vnius essent conditionis, qualitatatis, mentis ac intentionis, res non esset tam ardua, ac plena negotij, verumtamen hi omnes propriam sibi habent inuicem qualitatem: tis sit hic est Saturno tristior, alter excitatus, alius pacificus, hunc non est quod excites ad facinora, alietum non est quod possis sedare. Hinc vulgare dictum, atdum est & cumprimis opotium, multos regere, id est conditionibus, naturaque differentes. Mortis Christi mysterium, non tantum est, quod pro omnibus sit mortuus, sed insuper quod illi omnes, sunt multi, hoc est, varij, diuersi, sepe contrarij, sibi que inimici: Vnus superbus, qui pro honoris atomo mille dilapidabit bona: auarus alter, qui ne obolum pro cunctis expendet honorum punctulis. Alter grauis, acediosus, vt non sit qui eum permoueat, alius suis sic inardescens vanitatibus, vt ignis esse videatur.